

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΡΟΪΔΟΥ ΤΟ ΕΞΕΣΤΟΥΠΩΜΑ

Ἴδὲ νὰ νυστάξῃ τις χωρὶς νὰ ἡμπορῇ νὰ κοιμηθῆ εἶναι βάσανος, τὴν ὁποίαν καλῶς γνωρίζουν κατὰ τὰ θερινὰ καύματα οἱ Ἀθηναῖοι. Ἄν δοκιμάσῃ ν' ἀναγνώσῃ, στερεῖται μετ' ὀλίγον τῆς ἰκανότητος νὰ κρατῆ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνοιχτούς, ἀλλ' εὐθὺς ἅμα σβύσῃ τὸ κηρίον, τὸν ἀναγκάζει νὰ τοὺς ἀνοίξῃ καὶ πάλιν ἡ ἀνικανότης νὰ κοιμηθῆ. Ἡ τοιαύτη μεταξὺ νυσταγμοῦ καὶ ἀϋπνίας πάλῃ καὶ τὰ ἀλλεπάλληλα ἄψιματα καὶ σβυσίματα τοῦ κηρίου παρατείνονται πολλάκις μέχρι τῆς πρωίας, ἢ τῆς ἐξαντλήσεως τῆς θήκης τῶν πυρείων. Οὐδεμίαν γνωρίζω κατάστασιν ὀδυνηροτέραν τῆς νυσταλέας ταύτης ἀγρυπνίας, ἂν τύχῃ μάλιστα νὰ ἐπιδεινώσῃσι ταύτην δαγκάματα σκνιπῶν καὶ κωνώπων. Εἰς ταῦτα προστίθενται πολλάκις καὶ τὰ κέντρα τῆς συνειδήσεως, κατὰ τὰς τοιαύτας πρὸ πάντων ὥρας ἐλεγχούσης ἡμᾶς, δι' ὅσα ἔτυχε νὰ πράξωμεν κατὰ τὸ αἶσθημα τοῦ βίου ἀνόητα ἢ κακὰ ἔργα. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔκλινα νὰ ὑποθέσω ἰδιαιτέραν μου ψυχοπάθειαν, μέχρις οὗ ἔτυχε ν' ἀνεύρω εἰς τὴν «Φιλοσοφίαν τοῦ Ἀσυνειδήτου» τοῦ Ἐδ. Χάρτμαν ἀκριβῆ τοῦ ἰκανῶς, ὡς φαίνεται, συνήθους τούτου φαινομένου περιγραφῆν. Τὸ κυρίως χαρακτηρίζον τὴν ψυχικὴν ταύτην διάθεσιν εἶναι ὅτι βλέπομεν τὰ πράγματα ὡς διὰ μεγεθυντικοῦ φακοῦ, θεωροῦντες ἄξια νὰ ζυγισθῶσιν εἰς τὴν πλάστιγγα τῆς τελευταίας κρίσεως, παραπτώματα εἰς τὰ ὁποῖα θὰ ἤρκετο ὁ παπᾶς νὰ ἐπιβάλλῃ ὡς ἐπιτίμιον εἰκοσι μετάνοιες καὶ τριήμερον ἀποχὴν ἀπὸ οἴνου καὶ ἐλαίου, ὡς ἐκανόνισε τὴν ἐξῆς ἰδικὴν μου ἁμαρτίαν.

Ὁ ἥλιος ἐμεσουράνει κάθετος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἐνῶ ἀνηρχόμεν μετὰ ὀμηλικῶν δωδεκαετοῦς συμμαθητοῦ μου τὸν ἀνήφορον, τὸν ἄγοντα εἰς γείτονα τῆς Ἐρμούπολεως ἐξοχὴν καλουμένην Πισκοπιό, ἢ σχολαστικῶς Ἐπισκοπεῖον. Ὡς πάντες γνωρίζουσι τὰ βουνὰ τῆς Σύρου εἶναι γυμνότερα τοῦ Ἀδάμ, τὸ χόρτον εἶναι τελείως ἀγνωστον καὶ ἡ βλάστησις περιορίζεται εἰς ψωριώσας τινὰς τὸ φθινόπωρον φρασκομηλέας καὶ ἡλιοκαεῖς κατὰ τὸ θέρος ἀκάνθας.

Εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων βημάτων προηγεῖτο ἡμῶν κατάξηρος κ' ἐκεῖνος ψωραλέος ὄνος, σύρων ἐπιπόνως βαρέλαν ὕδατος, τοποθετημένην ἐπὶ εἶδους διτροχῶν χειραμάξης ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν γραίας χωρικής. Τὸ πρόσωπον αὐτῆς δὲν ἐβλέπαμεν, ἀλλὰ

μόνην τὴν ῥάχιν, ἣτις τοσοῦτον εἶχε κυρτωθῆ ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἐτῶν καὶ τῶν μόχθων, ὥστε ἐσχημάτιζεν ὀρθὴν σχεδὸν μετὰ τὰ σκέλη τῆς γωνίαν.

Τὸν ὄνον, τὴν βαρέλαν καὶ τὴν γραίαν εἶχαμεν ἀκολουθήσει μηχανικῶς, ἀπὸ τὴν παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου βρῦσιν μέχρι τῆς ἐγγιζούσης κορυφῆς αὐτοῦ, ἀσθμαίνοντες καὶ ἄφωνοι ἐκ τῆς ζέσεως καὶ τοῦ καμάτου. Ὁ πυρακτωμένος κοινορτός ἔκαιεν ὡς θερμὴ στάκτη τὰς πτέρνας τῶν ποδῶν μας, ἐνῶ ἐτύφλωνε τοὺς ὀφθαλμοὺς μας τῶν λευκῶν βράχων ἢ ἀκτινοβολία. Παντὸς εἶδους μῦγα ἐδόμβουον περὶ τὴν κεφαλὴν μας καὶ αἱ ἀκρίδες ἐπερίμεναν σχεδὸν νὰ τὰς πατήσωμεν, διὰ νὰ τιναχθῶσι δι' ἐνὸς πηδῆματος εἰς μακρὰν ἀπόστασιν, ἀνοίγουσαι ὡς ριπίδιον τὰ κόκκινα ἢ γαλανὰ τῶν πτερά.

Ἡ γρατὰ ἔσυρε πάντοτε τὸ καπίστρι, ὡς νὰ ἠθέλα νὰ βοηθήσῃ τὴν ἐπίπονον πρόδασιν τοῦ ἀσθμαίνοντος ὑπόζυγιό της· οἱ κακῶς προσηρμοσμένοι τροχοὶ ἐτροῖζαν πενήθμως καὶ τὸ ἐπ' αὐτῶν βαρέλιον ἐξηκολούθει νὰ ταλαντεύεται πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ὡς μεθυσμένος βρακάς.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ μεσημβρινὸς δαίμων μου ἐνεφύσησεν ἰδέαν, ἣτις μ' ἔκαμε νὰ γελάσω.

—«Γιαννάχο, ἐψιθύρισα εἰς τὸ ὠτίον τοῦ συντρόφου μου, δεικνύων διὰ τοῦ δακτύλου τὸ ἐκ στουπίου πῶμα τῆς βαρέλας, «δὲν θὰ ἦτο νόστιμον ν' ἀνοίξωμεν τὴν βρῦσιν ;»

Ἡ ἰδέα μου τόσοσιν τοῦ ἤρесе, ὥστε τὸν ἔκαμεν ἀμέσως νὰ λησμονήσῃ τὴν κούρασίν του· ἐπλησίασεν ἐπὶ τῆς ἄκρας τῶν ποδῶν εἰς τὸ βαρέλι, ἔθεσε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὕγρου σώματος, ἐστράφη τότε νὰ με κυττάξῃ, ἐξέφραξε μετὰ ἐνθαρρυντικῶν νευμάτων τὴν ὀπὴν καὶ τὸ νερὸν ἐξεχύθη ὡς κρυστάλλινος κρουνὸς ἐπὶ τῆς κοινορτώδους ἀτραποῦ.

Περιττὸν νὰ εἶπω ὅτι εὐθὺς μετὰ τὸ πραξικόπημα εὐρέθη καὶ πάλιν πλησίον μου ὁ Γιαννακός, ἢ ὅτι οἱ τέσσαρες πόδες μας ἦσαν ἔτοιμοι εἰς φυγὴν. Κατεσκοπεύαμεν τὴν γραίαν, ἣτις ὅμως δὲν ἐστράφη, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἦτο βαρύκοος ἢ δυστυχῆς.

Ἐφ' ὅσον ἐξηκολούθει ἡ χύσις, τὸ βῆμα τοῦ ὄνου ἀπέβαινε ταχύτερον· τὸ κενωθὲν βαρέλι ἀντὶ νὰ βαρυταλαντεύεται ὡς μεθυσμένος, ἐχώρευεν εὐθύμως κατὰ τὰς ἀνωμαλίας τῆς ὁδοῦ μεταξὺ τῶν δύο τροχῶν, οἵτινες ἀνακουφισθέντες κ' ἐκεῖνοι ἀπὸ τὸ ὑπερβολικὸν βάρος ἔπαυσαν νὰ τρίβωσιν ἀπαισίως. Μετ' ὀλίγον ἀντὶ νὰ σύρεται ὁ ὄνος ὑπὸ τῆς γραίας, ἤρχισε νὰ σύρῃ ἐκεῖνος τὴν γραίαν. Τοῦτο

ἦτο τόσο ἀσύνηθες, ὥστε τὴν ἔκαμε νὰ ὑποπεύσῃ ὅτι κατ' ἔκτακτον εἶχε συμβῆ. Ἐσταμάτησε, ἀρῆκε τὸ χάρον νὰ προχωρήσῃ ἐν τῇ δύο βήματα καὶ εἶδε τὴν ἀφρακτον τρύπαν, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπέσταξαν αἱ τελευταῖαι ῥανίδες τοῦ τόσο ἐπιπόνως μετακομισθέντος ὕγρου. Τότε μόνον ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν καὶ μᾶς εἶδεν καὶ εἶδομεν καὶ ἡμεῖς τὸ πρόσωπόν της. Ὁμοιάζεν ἑκατοντοῦτις, κάτισχνος, ξηρὰ καὶ μαύρη ὡς μούμια τῆς Αἰγύπτου. Ἐπεριμέναμεν φωνάς, ὕβρεις, κατάρας ἢ καὶ πυροβόλημα. Οὐδὲ λέξιν ὅμως μᾶς εἶπεν ἀλλ' ἠρκέσθη νὰ στενάξῃ· ἀδύνατον ὅμως εἶναι νὰ λησμονήσω τὸ ἄφρωνον παράπονον τοῦ βλέμματός αὐτῆς, ὅταν ἐπέρασεν ἐμπροσθέν μας ἐπιστρέφουσα νὰ μεταγεμίσῃ τὸ βαρέλι της εἰς τὴν μακρὰν ἀπέχουσαν βρύσιν. Τὸν Γιαννακὸν ἔτυχε νὰ ἐπανίδω εἰς τὴν Αἴγυπτον μετὰ εἰκοσιν ὄλα ἔτη καὶ οὐδ' ἐκεῖνος τὸ εἶχε λησμονήσει.

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

I

Οὐρανὸς αἰθριος, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου ἐλευναίε διὰ τῶν ἀπειραριθμῶν αὐτοῦ ἀστέρων ὁ γαλαξίας, οὐρανὸς πλήρης μαγίας καὶ λαμπρότητος, βαθυκυανὸς ἐξετείνετο ὑπεράνω τῆς νήσου Νάξου, τῆς βασιλείας τῶν Κυκλάδων, τῆς ἀγαπητῆς τόσῳ εἰς τὸν Βάχον διὰ τὸν ἐξαιρετικὸν αὐτῆς οἶνον, τῆς καὶ Διονυσίας παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καλουμένης.

Οὐρανὸς τοιοῦτος λαμπρὸς, μυστηριώδης ἐν τῷ μέσῳ τῆς σιγῆς τῆς νυκτός συναρπάζει τὸν θεατὴν καὶ βυθίζει τὴν διάνοιαν εἰς θεῖαν ἔκστασιν. Νομίζει τις ὅτι τὰ κύματα εἰς τὴν παραλίαν ἀνυψούμενα μετὰ χάριτος καὶ διαλυόμενα μετ' ὀλίγον ἐπὶ τῆς ἄμμου, μετὰ τὸν ρυθμικὸν τῶν φλοισβῶν, οἱ ἀργυρόχρυσοὶ ἀστέρες τρέμοντες εἰς τὸ ἀχανὲς διάστημα, πέραν τὰ δάση, τὰ ὄρη, ἢ δροσερὰ ἀρωματώδης πνοῆ τοῦ ζεφύρου, ἢ φύσις ὀλόκληρος, διὰ μυρίων ἀρμονικῶν φωνῶν καὶ σιωπηλῶς κηρύττουσι τὴν ὑπαρξίν τοῦ πλάστου, τοῦ ἀγνώστου μυστηρίου τοῦ παντός.

Εἶναι μεσονύκτιον, ὦρα πένθιμος καὶ μελαγχολικὴ, ἀλλὰ καὶ τόσῳ προσφιλὴς εἰς τοὺς ποιητὰς καὶ τοὺς ἔραστὰς. Ὡρα τῶν ὀνείρων καὶ τῶν ἀναμνήσεων, καθ' ἣν ἡ ζωὴ βυθίζεται εἰς τὸν γλυκὺν ὕπνον, ὅπως ἀναπυθῆ καὶ ἀναλάβῃ νέας δυνάμεις διὰ τοὺς ἀναμνηνόμενους αὐτὴν μόχθους τῆς αὔριου. Ὡρα ἀναμνήσεων, καθ' ἣν βασιλεύει ἡ ἠδυσπάρεια καὶ τὸ πνεῦμα, ὡς ὅλας πλυσίσιος ὑπὸ οὐρίου ἀνέμου φερομένη, διασχίζει τὰ πελάγη τοῦ πικρῆθόντος εἴτε ἐν ὀνείρῳ, ἐνῶ τὸ σῶμα κατὰκειται σχεδὸν ἀναίσθητον ὡς νεκρὸν, εἴτε ἐν ἐγρηγόρσει ἐν μέσῳ πυρετοῦ ἢ ρέμβης.

Κατὰ τὴν ἀστροφεγγῆ ἐκείνην νύκτα, εἰς τὸν βαθὺν τῆς νήσου ὄρμον, οὐδεμίαν κίνησις πικρατρεῖται καὶ μόνον ὀλίγα φῶτα, ἀντανακλώμενα ἐπὶ τῶν ὑδάτων, μαρτυροῦσιν ὅτι ἐκεῖ ὑπάρχουσιν ἠγυροβόλημένα πλοῖα διακρινόμενα ὡς μελανοὶ ὄγκοι.

Ἦδη ἀνεπαίσθητος ἐξέσθηνεῖ καὶ σβύνει εἰς τὰ ὕψη τὸ φῶς τῶν ἀστέρων εἰς τὰς ἀργυρᾶς ἀκτίνας τῆς πανσελήνου. Ἡ θάλασσα μεταβάλλεται εἰς ἀργυρᾶν στυλπνὴν πλάκκ. Τὸ ἀργυροῦν φῶς φωτίζει τὸ ὑπερήφανον

καὶ ὑψηλὸν φρούριον τῶν Ἐνετῶν, τὸ ἐγειρόμενον ἀπειλητικῶς ἐπὶ τοῦ ἀνωθεν τοῦ ὄρμου λόφου. ἐνῶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ ἐπιφαίνονται αἱ κορυφαὶ τῶν ὑψηλοτέρων τῆς πόλεως πύργων, καὶ τὸ πᾶν φαίνεται ζωογονούμενον ὑπὸ τὸ σεληνόφως.

Ἐντὸς τῆς πόλεως βασιλεύει βαθεῖα σιγῆ. Οἱ δρόμοι εἶναι ἔρημοι. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀντηχοῦν τῶν πετεινῶν τὰ καλήματα, ἡ ὕλακὴ σκύλου ἢ καὶ σπάνιον βῆμα σπεύδοντος διαβάτου.

Εἰς τὴν κορυφὴν ἐνὸς τῶν ὑψηλοτέρων πύργων καίει φανὸς ὁμοῖος πρὸς ἀστέρα.

Ὅσκι ἐκεῖ φανὸς δὲν χρησιμεύει πρὸς ἐπίδειξιν οὔτε πρὸς ὀδηγίαν πλανηθέντος θαλασσοπόρου μακρὰν τῆς νήσου.

Παρόμοιον φῶς ἦτο ὁ λύχνος ὁ ἐρωτικὸς τῆς Ἡροῦς, ὁ συνθηματικὸς λύχνος διὰ τὸν ἔραστὴν τῆς Λέανδρον, τῶν δύο αὐτῶν ἡρώων τοῦ ἀρχαίου καὶ τρυφεροῦ ποιητοῦ τοῦ Μουσαίου.

Παρόμοιον φῶς ἀνέτελλε καὶ εἰς τὸν πύργον τῆς Μεδώρας τῆς ἀγάπητῆς τοῦ πειρατοῦ, τοῦ ἥρωος ἐτέρου μεγαλοφυοῦς ποιητοῦ τοῦ Βύρωνος.

Πόσαι ἄλλαι ἀγνώστοι ἡρώιδες δὲν ἦνασαν τοιοῦτους ἐρωτικὸς φανούς;

Ὅ φανὸς λοιπὸν, τὸν ὁποῖον καὶ ἐγὼ ἀνέφερον ἦτο ἐρωτικὸν ἄστρον, τὸ ὁποῖον ἐλάτρευον δύο ψυχὰι ἀρρήκτως συνδεδεμέναι. Ἐφώτιζε μᾶλλον τὴν καρδίαν ἢ τὰ ὄμματα καὶ ἐχάριζε τόσας ἐλπίδας, τόσην χαρὰν εἰς αὐτήν.

Ἐπὶ τῆς προσόψεως τοῦ πύργου πρὸς τὴν ὁδόν, ἐν ἑξ ὄλων αὐτοῦ τῶν παραθύρων εἶναι ὀλάνοικτον, διὰ τοῦ ὁποῖου εἰσδύουσι αἱ ἀκτίνες τῆς πανσελήνου.

Ἐπὶ τοῦ παραθύρου ἐκείνου ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν λευκὴ τις σκιά ἀναφαίνεται.

Ἴδού τὴν πάλιν.

Τώρα σταματᾷ καὶ στηρίζει τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τοῦ παραθύρου καὶ φαίνεται ὅτι προσηλώνει τὰ βλέμματά της ἐπὶ τοῦ ἄκρου τῆς ἐρήμου σεληνοφωτιστοῦ ὁδοῦ.

Ἡ λευκὴ ἐκείνη σκιά εἶναι γυνή.

Αἱ ἀκτίνες τῆς πανσελήνου, αἱ ὁποῖαι τὴν λούουσιν, ἀν' ὅσας ἐδίδον τὴν εἰκόνα της, ἠθέλατε τὴν θαυμάσῃ διὰ τὴν ὠραιότητά της.

Κόμη ξανθὴ στέφει τὴν κεφαλὴν της κατερχομένη ἄφθοσος ἐπὶ ἑκατέρω τῶν ὤμων της.

Εἶναι μὲ τὴν νυκτικὴν της περιβολὴν, ἥτις ἀφίνει νὰ μαρμαίρωσιν ὑπὸ τὸ σεληνόφως αἱ μέχρι ἀγκῶνων γυμναὶ χεῖρες της καὶ ὁ γυμνὸς λαιμὸς της.

Τὸ ἀνάστημά της κλίνει μᾶλλον πρὸς τὸ ὑψηλόν.

Αἱ γραμμαὶ τοῦ προσώπου της εἶναι Ἑλληνικώταται, ὡς αἱ γραμμαὶ τῆς Ἀφροδίτης τῆς Μήλου.

Αἰφνιδίως ἐνῶ ἤρεμος ἴστατο πλησίον τοῦ παραθύρου, μὲς ἀρυπνισθεῖσθαι, ἀποτόμως ἀφίνει αὐτό.

Μετ' ὀλίγον φωνὴ ἀργυρόχρους, φωνὴ ἀγγέλου, ἄσμα οὐράνιον, πλήρες τῆς ὑψίστου περιπαθείας πλήττει τὴν ἀπκλὴν αὔραν τῆς νυκτός, ἀλλ' ἄσμα σιγηλόν, μόλις ἀκούσμενον. Ἡ πικρῆ ἐκείνη φωνὴ μὲ τοὺς ἤχους ἐρωτικῆς κιθάρας συνάδευε τὸ ἄσμα της.

Τὸ ἄσμα ἐκείνο ἦτο ἀληθὲς παράπονον ψυχῆς δικαῶς ἐρώσης.

Ἡ κόρη πικρατρεῖτο διὰ τὴν μονότητά της, διότι δὲν ἔχει παρὰ τὸ πλευρόν της τὸν ἐλεγκτὸν τῆς καρδίας της, ἐνῶ ὁ χρόνος τρέχει ὁ πολῦτιμος ἐν τῷ μέσῳ ἀγωνίας.

Ἡ λευκὴ ἐκείνη σκιά, ἡ ὡς μάγος ὀπτασία ἀφανομένη ἐπὶ τοῦ ὀνοικτοῦ παραθύρου εἶναι ἡ Ζαῖρα. Τὴν καλλονὴν της μακτικῶς θά ἐπεχείρουν νὰ περιγράψω,

Πᾶσα περιγραφή τῆς καλλονῆς εἶναι ἀνεπαρκής.

Ἦτο ἐξ ἐκείνων τῶν μορφῶν, τὰς ὁποίας ἀπᾶς τις ἀτενίσας δὲν λησμονεῖ πλέον, διότι αἱ εἰκόνας τῶν χαράσσονται εἰς τὴν καρδίαν.

Ἡ Ζαίρα ἦτο ἐν ἐνὶ λόγῳ ἀρχαῖον ἔμφυχον ἄγαλμα νύμφης ἢ Ναϊάδος τῆς γλυφίδος ἐνός Φειδίου.

Πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ πύργου τῆς Ζαίρας ἐκτείνεται εὐρύτατος κήπος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀναδίδεται μεθυστικὸν ἄρωμα.

Ἐκείθεν ἀκούεται ἡ ἀκρῶν τονίζουσα τὰ ἐρωτικά της ἄσματα ὑπὸ τὰ πυκνὰ φυλλώματα τῶν ὑψικώμων δένδρων καὶ ὁ μελαγχολικὸς ἦχος τοῦ ρυακίου.

Εἰς τὸν κήπον αὐτὸν τὸν περιπεφραγμένον δι' ὑψηλῶν τοίχων, κατῆλθε τὴν ὥραν ἐκείνην τῆς νυκτός καὶ πλανᾶται εἰς τοὺς στενοὺς τοῦ διαδρόμου ἀφόβως, ὡς φάσμα, ἡ Ζαίρα, ὑπὸ τὰς σκιάς τῶν ὑψηλῶν κυπαρίσσιων, ὅχι πλέον λευκὴ σκιά, ἀλλὰ περιεκαλυμμένη μαῦρον φῶρεμα.

Οὐδὲν τὴν φοβίζει. Τὴν ὀδηγεῖ ἐκεῖ αἰσθημα ἀνώτερον παντὸς φόβου.

Κάμει ὀλίγα βήματα καὶ σταματᾷ ἀκρωμένη.

Ἀκούει τώρα βήματα.

Δὲν ἀπατάται. Τῆς τὸ λέγει μία φωνὴ κρυφία. Εἶναι ἐκεῖνος!

Ἡ σκιά του προβάλλει ἀπὸ τῆς γωνίας ἐνός διαδρόμου τοῦ κήπου καὶ ἡ Ζαίρα ταχύνει τὸ βῆμα καὶ ρίπτεται εἰς τὰς ἀγκάλας του.

Τὸ ἄσμα τῆς ἀηδόνος διεκόπη ἀποτόμως ἀνωθεν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ κρότου τοῦ φλογεροῦ αὐτῶν φιλήματος, τοῦ ἀνωτέρου ἄσματος δύο ψυχῶν.

Ὁ φανὸς τοῦ πύργου τῆς Ζαίρας ἦδη ὑπὸ τὰς ἀκτίνας τῆς χρυσῆς αὐγῆς σβύνει καὶ αὐτός, ὅπως καὶ ἡ λάμψις τῆς σελήνης καὶ οἱ ὀλίγοι ἀστέρες τ' οὐρανοῦ σβύνουν. Ἀρχεται ὁ θόρυβος, ἡ κίνησις, ἡ τύρβη τῆς πόλεως.

Ὁ ἦχος τῶν κωδῶνων τῶν ἐκκλησιῶν ἀντηχεῖ μελαγχολικῶς, ἐγκαρδιῶνων οὐχ ἦτον τοὺς πιστοὺς.

Ὁ ἐργατικὸς κόσμος ἐγείρεται καὶ σπεύδει πρὸς τὸ ἔργον του, τὰς θλίψεις αὐτοῦ λησμονήσας ἐν τῷ ὕπνῳ καὶ τοῖς ὀνείροις.

Ἐγείρεται ὁ ἐρωτόληπτος μὲ ἓνα περισσότερον στεναγμὸν καὶ ὁ πλούσιος μὲ περισσότεραν ἀνίαν.

Ἐγείρεται καὶ ἡ ἀθῶα παρθένος καὶ τ' ἄσπιλα στήθη της ἐξογκοῦνται ὑπὸ εὐγενῶν ἀναπάσεων χαρᾶς καὶ ὑψώ-ει τὰς χεῖράς της καὶ τὰ βλέμματά της πλήρης κατανούξως καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν δημιουργόν.

Τὰ κύματα τῆς θαλάσσης χρυσίζονται καὶ αὐτὰ ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων καὶ ὁ κρότος αὐτῶν εἶναι χαρμόσυτος χαιρετισμὸς τοῦ φωτός, καθὼς τὰ ἄπειρα κελαδήματα τῶν πτηνῶν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀναγεννωμένης φύσεως.

Καὶ μόνον κοιμᾶται ἦδη ἡ Ζαίρα μὲ τὰ γλυκύτερα ὄνειρα. Κοιμᾶται μὲ τὴν γαλήνην τῆς εὐτυχίας διακεχυμένη ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ προσώπου της, ἐνῶ ἐπὶ τῶν χειλέων της πλανᾶται γλυκὺ ἀόριστον μεδίδαμα.

II

Ἡ Νάξος ἦτο καὶ αὐτὴ κατελιγμένη, ὅπως αἰ πλείστα τοῦ Αἰγαίου καὶ τοῦ Ἰονίου πελάγους νῆσοι, ὑπὸ τῶν Φράγκων. Οἱ κατακτηταὶ τῆς ἡγεῖραν ἐπὶ τοῦ ἄνω τῆς πόλεως λόφου ἰσχυρώτατον φρούριον σωζόμενον μέχρι σήμερον.

Πολλοὶ τότε τῶν αὐτοχθόνων κατοίκων, μὴ ὑποκύ-

πτοντες εἰς τὸν Φραγκικὸν ζυγόν, ἄφινον τὴν πατρίδα των καὶ ἐπεδίδοντο εἰς τὴν πειρατίαν, πνέοντες ἐδίκησιν κατὰ τῶν κυριάρχων Φράγκων καὶ κηρύσσοντες αἰῶνιον κατ' αὐτῶν πόλεμον.

Ἡ πειρατία τότε ἐβασίλευεν, ἀφοῦ καὶ αὐτοὶ οἱ Φράγκοι δὲν ἦσαν σχεδὸν ἄλλο ἢ πειραταί.

Ἦσαν λοιπὸν πολλοὶ πατριῶται ἐναντίον τῶν κατακτητῶν των, ἀλλ' ἦσαν καὶ πολλοὶ οἱ ὁποῖοι μὲ τοὺς Φράγκους φιλικώτατα διακείμενοι, οἱ ὁποῖοι πολλάκις κητατασσόμενοι εἰς τοὺς στρατοὺς των ἀνδεικνύοντο διὰ τῆς ἰκανότητος καὶ τῶν ἀνδραγαθημάτων των καὶ περιεβάλλοντο μὲ μεγάλα ὑπ' αὐτῶν ἀξιώματα.

Ἡ Ζαίρα ἦτο Ἑλληνικὴ κόρη Ἑλληνος, ἀλλ' ἀξιωματικῶ ὑπηρετεῦντος ἐν τῷ Φραγκικῷ στρατῷ, ἀνήκοντος εἰς μίαν τῶν ἐκλεκτοτέρων οἰκογενειῶν τῆς νήσου καὶ τιμωμένου μεταξὺ τῶν Φράγκων ἰπποτῶν.

Ἡ παρούσα ἡμῶν ἱστορία ἀναφέρεται εἰς αἰῶνα πολὺ μακρὸν ἡμῶν, εἰς τὴν δεκάτην τρίτην ἑκατονταετηρίδα, ὅτε ἡ Νάξος ἐκυριαρχεῖτο εἰσέτι ὑπὸ τῶν Σαλβουτῶν.

Ὁ δούξ τῆς νήσου ἐν μιᾷ ἑορτῇ, ὅτε ἡ Ζαίρα ἤριθ-μει εἴκοσι Μαίους, προσκήρυξεν ἀγῶνας ἰππικούς, τοὺς ὁποῖους δὲν ἀναφέρει μὲν ἡ ἱστορία, καθὼς καὶ πολλοὺς ἄλλους ὁμοίους αὐτῶν ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ διὰ τὴν διήγησιν ὅμως ἡμῶν οἱ ἀγῶνες οὗτοι ἔχουν μεγάλην σπουδαιότητα, διότι δι' αὐτῶν ἀνοίγεται ἡ τύχη τῆς ἡρωίδος μας, ὡς θὰ ἴδῃ ὁ ἀναγνώστης κατωτέρω.

Οἱ προσηθέντες μικροὶ οὗτοι ἀγῶνες ὅσῳ καὶ ἂν ἦσαν περιορισμένοι εἶχον κάποια μεγαλοπρέπειαν, διότι ἐτελοῦντο ὀλίγα ἔτη ἀργότερον τῶν λαμπρῶν ἀγῶνων, τοὺς ὁποῖους προσκήρυξεν ὁ Φίλιππος ὁ Σαβασιδικὸς καὶ οἱ ὁποῖοι ἀνομάσθησαν Ἰσθμια.

Τὰ Ἰσθμια τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διήρκεσαν εἴκοσιν ὅλας ἡμέρας. Εἰς τοὺς ἀγῶνας ἐκείνους εἶχον προσέλθει περίπου χίλιοι ἰππῶται, πᾶν ὅ,τι εἶχεν ἐκλεκτὸν ἡ τότε Φραγκοκρατία ἰππῶτας, κόμητας, βαρῶνους, δουκας, πρίγκηπας, δὲν ἔλειψαν δέκα ἢ ἑλληνας.

Τοὺς μεγάλους τούτους ἀγῶνας ἀνεφέρομεν ἀπλῶς διὰ τὰ δικαιολογηθῶμεν, λέγοντες ὅτι καὶ οἱ ἐν Νάξῳ μικροὶ ἀγῶνες, τοὺς ὁποῖους ἔχομεν ὑπ' ὄψιν, εἶχον κάποια μεγαλοπρέπειαν, διότι ἐν αὐτοῖς παρευρίσκοντο ὡς δικασταὶ πολλοὶ τῶν Ἰσθμίων ἐνδοξοὶ ἀγωνισταί, γέροντες ἦδη, εὐφροσύνως ἀναμιμνησκόμενοι τῶν λαμπρῶν αὐτῶν ἡμερῶν.

Εἰς τοὺς μικροὺς ἀγῶνας τῆς Νάξου δὲν ἔλειψαν τὰ προσέλθωσι πολλοὶ ξένοι ἰππῶται τῶν ἄλλων νήσων καὶ πόλεων τῶν ὑπὸ τὴν Φραγκικὴν κυριαρχίαν.

Παρίστατο τότε εἰς τοὺς ἀγῶνας τούτους καὶ ἡ Ζαίρα, ἀγνή παρθένος, προσωποποίησις τῆς ἀθωότητος, μεταξὺ τόσων ἄλλων ἀβρῶν ὑπάρξεων, τῶν ὁποῖων πολλὰ μετ' ἀγωνίας παρηκολούθουν αὐτοὺς, μὲ τὴν καρδίαν σφοδρῶς πάλλουςαν διὰ τὴν τύχην προσφιλῶν ἀγωνιστῶν καὶ τὰ χεῖλη σαλευόμενα, ὡς ἀπαγγέλλοντα μυστικὰς προσευχὰς ὑπὲρ αὐτῶν.

Ἡ κόρη τοῦ δουκὸς ἔμελλε ν' ἀπονεύμῃ τὸ γέρας τῶν ἀγῶνων, πολυτελῆ στέφανον, εἰς τὸν εὐτυχῆ νικητῆν.

Ὁ στέφανος ἐκεῖνος ἔμελλε νὰ συγκινήσῃ τὴν Ζαίραν καὶ νὰ τὴν κάμῃ νὰ αἰσθανθῇ τὸ πῦρ τοῦ ἐρωτος φλογίζον τὰ ἀγνά της στήθη, τὸ αἰσθημα τῆς ἀγάπης τὸ κυριεῦον ἐξ ὀλοκλήρου τὰς σκέψεις ἡμῶν.

Δύο μόνον ἡμέρας διήρκεσαν οἱ ἀγῶνες.

Ἡ πρώτη ἡμέρα διέρρησε φαιδρὰ ἐν συρροῇ ὄλων τῶν κατοίκων, ἐν μέσῳ λαμπρότητος, χαρᾶς καὶ γελώ-

των, έπεισημιών και χειροκροτημάτων, καθώς και πολλών κομικών έπεισοδίων.

Τά κομηήματα, -οί στολισμοί, ή επίδειξις, όλ' ή Φραγκική πολυτέλεια άνέτειλεν έθαμβούστα επί των περιβολών των ευσταλών ίπποτών, πολλοί των όποιών ήσαν από τους παρακολουθήσαντας έπισήμους έπίδρομείς εκ τής Δύσεως κατά την έπικρατούσαν τότε εν Ανατολή άνωμαλίαν, ως τόν μέγαν πολέμαρχον Βεγγάσιον, τόν Έντέντσαν και άλλους παρομοίους.

Η πρώτη ήμέρα των αγώνων ήτο, ούτως είπειν, διούλιστήριο των αγωνιστών, παρασκευάσασα την λαμπρότητα και τό μεγαλείον τής έπομένης.

Άλθώς ή έπομένη ύπήρξεν ούτως λαμπρά, παρουσιάζουσα τό άθος των αγωνιστών, τους νικητάς τής χθές.

Έκ των εκατόν αγωνιστών είκοσι μόλις την δευτέραν ήμέραν έμελλον να διαμυρισηθήσασι τό γέρας. Ήσαν ούτοι ευσταλείς και οι έμπειρότεροι. Ήσαν όλιοι σχεδόν νέοι εκτός δύο μεσηλίαν ιεραίπποτών.

Ο χρυσός και ο άργυρος και οι πολύτιμοι λίθοι και χίλια χρώματα έλαμπον εις τάς περιβολάς των ίπποτών, εις τά κράνη των, τά όπλα των, τους θώρακάς των και εις τά σάγματα των ώραιών και ευγενών ίππων των.

Μέχρι τής μεσημβρίας τής δευτέρας ταύτης ήμέρας είχαν υποχωρήσει δέκα των αγωνιστών ήττηθέντες. Μετά μεσημβρίαν, ότε άνενουτο πάλιν ο αγών, αίσησε εις τό πεδίο των αγώνων εισέρχεται νέος αγωνιστής, άγνωστος, προσωπιδοφόρος.

Ο άγνωστος ούτος ίππότης ήτο πλήρης κόπωσης, σχεδόν λευκός και ήτο δήλον ότι είχε διανύσει μακράν όδόν. Ο ίππος του, ξανθού χρώματος, μέτριος και νευρώδης, ήτο περίρρυτος ιδρώτος, αλλά δεν έφαίνετο και διόλου εξηντλημένος, έβαινεν υπερηφάνως και τό χρυσίζον αυτού ξανθόν δέρμα υπό τάς ακτίνας του ήλιου και τό άφροσπεφές αυτού στόμα τόν απέδιδε θυμοειδή.

Ο προσωπιδοφόρος αγωνιστής ήτο απλούστατα ένδεδυμένος, ως ίππότης σταυροφόρος. Τό όλον αυτού του πενιχρού ίππότου άποτελεί αντίθεσιν προς την λαμπρότητα των άλλων αγωνιστών. Την άπροσδόκητον ταύτην είσοδον εν τῷ σταδίῳ έχαιρέτησαν θορυβώδεις και χλευαστικοί γέλωτες εκ μέρους του πλήθους των θεατών. Άλλά δεν διήρκεσε και πολύ ο θόρυβος και τό σκώμλια,

Τό ευγενές παράστημα του προσωπιδοφόρου, τό ευρύ στήθος του, ή χάρις μετά τής όποιας ίππευεν, ήρκεσαν να κατευνάσασι τά σκώμματα και όχι μόνον τούτο, αλλά και να προσελκύσασι την συμπάθειαν και τόν θαυμασμόν πολλών.

Έξεπλάγησαν και έφάνησαν εκ τής παρουσίας του κάπως δυσαρεστηθέντες και οι αγωνισταί, άλλ' ή ευγένειά των, καθώς και ή συμπεριφορά ή κοσμία του ίππότου εκείνου τους υπερέου να μη τόν περιφρονήσασιν.

Ο άλλόκοτος αυτός αγωνιστής έζήτησε παρά του πλησιεστέρου των αγωνιστών μετ' ευγενείας άν έδέχετο να συναγωνισθώσι, μετά μεγάλης του δε χαρᾶς ειδεν ότι ή παράκλησίς του έγένετο δεκτή και ώσει βιαζόμενος τόν προεκάλεσεν άμέσως και ο αγών ήρχισεν.

Έκ των πρώτων αυτού κινήσεων κατέδειξεν ο άγνωστος ίππότης, ότι έγνώριζεν άριστα τους κανόνας τής μονομαχίας και την χρῆσιν τής λόγχης. Η πάλιν ύπήρξε ταχεία και κατεχειροκροτήθη ως νικητής ο προσωπιδοφόρος μας.

Η ήμέρα ήδη εκλινε προς την δύσιν της. Λευκαί νεφέλαι έχρυσίζοντο υπό των τελευταίων ακτίνων του Φαίθου, ως άν να ήθελον και αυτάί να στέψωσι την νί-

κην. Άπί του πεδίου του αγώνος ήσαν τρεις μόνον αγωνισταί, δύο λαμπροί ίπποταί και ο άγνωστος προσωπιδοφόρος. Και οι τρεις ήσαν περίρρυτοι εκ ιδρώτος, και οι ίπποι των ήσθαινον με έρυθρούς τους ρώθωνας.

Ο άσημος ίππότης, ως πάντοτε άνυπόμονος προσβάλλει και τους δύο του αντιπάλους τόν έναν μετά τόν άλλον.

Κατά την άνισον ταύτην πάλιν ο προσωπιδοφόρος υπερέβαλε πάσαν προσδοκίαν. Ήτο προσηλωμένος τόσῳ στερεώς επί του έφιππίου και διέφευγε μετά θαυμαστής επιδειξιότητος τάς προσβολάς των αντιπάλων του. Ένόμιζε τις, ότι μία ψυχή και εις νους έδέσπεζον των δύο εκείνων έμφύγων όντων, του ίππου και του αναβάτου.

Οι όφθαλμοί των αγωνιστών έσπινθηροβόλου κ' έτριζον οι σιδηρόφρακτοί των θώρακες και αι περίχρυσοι ασπίδες των.

Ο εις των αντιπάλων του άγνώστου υποχωρεί και γενναιοφρόνως άναμένει να μετρηθή μόνος προς αυτόν. Άλλά ή στιγμή δεν ήργισε να έλθη και δι' εκείνον. Ο άγνωστος εις μίαν σύγκρουσιν μετά του αντιπάλου του τόν είχεν άνατρέψει, ενῶ τό πλήθος των θεατών έπυφμηι: ένθουσιωδώς τόν μυστηριώδη αυτόν ξένον.

Δέν μένουν παρά δύο αγωνισταί.

Μετά μικράν άνάπαυλαν αρχίζει και πάλιν ο αγών.

Είναι και οι δύο ίσοι κατά την επιδειξιότητα και την τέχνην. Η πάλιν των είναι μακρά, άτελεύτητος.

Θραύονται αι λόγχαι και των δύο και αναλαμβάνουν νέας,

Ο λαμπρός ίππότης φαίνεται λίαν εξηντλημένος, ενῶ τούναντίον ο άγνωστος είναι ακόμη άκμαίος. Την νίκην πλέον δεν άμυρισητεί ή τέχνη, άλλ' ή άντοχή των αγωνιστών.

Εις μίαν στιγμήν, εις μίαν κίνησιν ο λαμπρός ίππότης εύρέθη άσπλος άνευ λόγχης και ο άγνωστος ανακηρύσσεται τέλος νικητής.

Τό πλήθος χειροκροτεί φρενητωδώς και ο νικητής δέχεται ταπεινώς τόν περιφανή στέφανον εκ των χειρών τής ώραιάς ήγεμονίδος και φεύγει μετά τούτο χαϊρετίζων τους πάντας. Φεύγει καλπάζων διά τής αυτῆς όδοϋ, δι' ης άφίχθη, χωρίς ύπ' ούδενός ν' άναγνωρισθῆ. ενῶ εις τό ένθουσιών πλήθος μύριαι διαδόσεις περι αυτού εκυκλοφόρου.

Ολίγον χρόνον από τής ήμέρας εκείνης γεννάται ο έρωσ τής Ζαίρας. Έκτοτε ήσθάνθη τόν παλμόν της άλλοιον, τό ώραιον αυτῆς στήθος από τότε, τό εγκλείον την άθωότητα και την χαράν, από τότε ήρχισε να στενάζει βαθέως και να φλέγεται υπό παθών άγνώστων. Άπό τότε ή Ζαίρα ήρχισε να καταλαμβάνηται υπό άγρυπνίας, άγνώστου φόβου και τέλος να έχη την φροντίδα καθ' έσπέραν ν' άνάπτη επί τής κορυφῆς του ύψηλου πύργου της τόν συνθηματικόν του έρωτός της φανόν, διά τόν όποιον έγράψαμεν εν τῇ αρχῇ τής διηγήσεώς μας, ως ένθυμείται ο αναγνώστης.

Άλλά ποίος ήτο ο εκλεκτός τής καρδίας της; Ποίος ήδυνήθη να προσελκύση τόν άγγελον εκείνον και να κατακτήση την παρθενικήν της ψυχῆν, την λευκήν ως χιόνα; Έν μόνον γνωρίζομεν.

Τό γέρας των σημειωθέντων άνωτέρω αγώνων, ο πολυτελής στέφανος τής νίκης, ο στέψας τόν μυστηριώδη ίππότην, είναι τό πολυτιμώτερον κειμήλιον τής Ζαίρας. Είναι τό ιερόν αυτῆς φυλακτόν, τό όποιον δεν ήθελεν άντ'αλλάξει με τους θησαυρούς όλου του κόσμου.

(άκολουθεί)